

ShiftSweden

Impact innovation

ShiftSweden internationell strategi

Adress: Drottninggatan 33
111 51 Stockholm
Telefon: 000-000000
E-post: john.hulten@shiftsweden.se
Webbadress: www.shiftsweden.se
Ansvarig utgivare: John Hultén
Författare: Emma Shepherdson
Datum: 2026-01-27

Innehåll

Inledning	4
Varför: Motiv och nytta med det internationella arbetet	5
Hur vi arbetar internationellt: Arbetssätt och genomförande	6
Med vem: Prioriterade samarbeten	9
Checklista: Hur prioriterar vi internationella samarbeten?	10

Inledning

ShiftSweden mobiliserar organisationer och individer för att skapa nya värden genom cirkulära affärsmodeller inom samhällsbyggande och genom konkurrenskraftiga alternativ till enskilt bilresande. Vi vill bidra till nya lösningar och arbetssätt i gränssnittet mellan byggd miljö och mobilitet. Vi gör det med en platsbaserad ansats, där förståelsen för platsen står i centrum för omställningen.

Vår mission är:

“Vi ställer om Sverige, fossilfritt och resursmedvetet, till attraktiva och tillgängliga livsmiljöer för alla. Vi visar hur på 100 platser på 10 år.”

Detta dokument utgör ShiftSwedens internationella strategi för åren 2026 – 2029 med en årlig översyn inom programkontoret och eventuell uppdatering till styrgruppen. Strategin definierar och kommunicerar våra ambitioner och motiveringar för vårt internationella arbete. Den innehåller en vägledning för hur ShiftSweden ska uppnå dessa ambitioner.

Varför: Motiv och nytta med det internationella arbetet

I en osäker och snabbt föränderlig värld är internationellt samarbete avgörande för att Sverige ska kunna ställa om fossilfritt och resursmedvetet. Våra samhällsbyggnads- och mobilitetssystem är kopplade till Norden, Europa och vidare globalt i världen.

Genom internationalisering kan ShiftSweden stärka Sveriges innovationskraft genom tillgång till **internationell spetskunskap och gemensamt lärande**, vilket bidrar till en ökad innovationskraft, relevans och större samhällseffekt av de lösningar som utvecklas.

Våra omställningslabb bidrar samtidigt till **ökad impact och internationell synlighet** genom att fungera som platsbaserade skyltfönster för hållbar samhällsomställning. Svenska lösningar synliggörs, inspirerar andra och stärker Sveriges internationella position. Inom omställningslabben kan lösningar utforskas, testas, jämföras och valideras i olika internationella kontexter, vilket bidrar till utvecklingen av mer resilienta, robusta och överförbara modeller för omställning.

Internationalisering skapar också **möjligheter att växla upp finansiering och samverkan** genom EU- och internationella program, långsiktiga partnerskap och forskningskonsortium, samt att öppna nya och utvidgade marknader för svenska kunskapsprodukter, metoder och arbetssätt. Genom att delta aktivt i samfinansierade internationella samarbeten kan ShiftSweden inte bara stärka genomförandet och uppskalningen av programmets mål, utan även bidra till att hämta hem extern finansiering som stärker programkontorets verksamhet och långsiktiga kapacitet.

Hur vi arbetar internationellt: Arbetsätt och genomförande

Vårt arbetsätt utgår från platsen. För ShiftSweden börjar omställningen där människor lever, rör sig och verkar. Genom en platsbaserad ansats utvecklas lösningar och innovationer som är förankrade i lokala förutsättningar och relevanta i ett europeiskt och globalt sammanhang. Detta angreppssätt väcker intresse för internationella samarbeten, gör förändring konkret och bygger förtroende.

Vårt arbetsätt för internationell uppkoppling utgår från platsen och följer programmets förändringsteori och dess fyra verksamhetsområden: **mobilisering, strategisk utveckling, omställningslabb** och **gemensamt lärande**. Tillsammans kopplar dessa delar samman lokala erfarenheter med internationella samarbeten, så att svenska insikter kan skalas upp och internationella perspektiv kan integreras tillbaka i programmet.

Mobilisering – vi bygger rörelse och samverkan:

Vi aktiverar och kopplar samman olika aktörer, i Sverige och internationellt, för att bidra till en gemensam internationell rörelse för omställning. Genom samarbeten använder vi etablerade nätverk, program och plattformar för att växla upp impact snarare än konkurrera. Arbetet sker i *kvadrupel helix-samverkan* mellan näringsliv, akademi, offentlig sektor och civilsamhället, vilket stärker innovationskraften, legitimiteten och den långsiktiga systempåverkan.

Detta gör vi genom att:

- Samarbeta med och komplettera befintliga internationella program och nätverk, snarare än konkurrera.
- Delta i och samarrangera prioriterade internationella forum och sammanhang där våra frågor är centrala och där samarbetsmöjligheter finns (t.ex. New European Bauhaus (NEB), Driving Urban Transitions (DUT), World Urban Forum WUF, POLIS, CCAM, NetZeroCities, Placemaking Week och relevanta nordiska initiativ).

- Använda våra omställningslabb och projekt som utgångspunkt för att engagera nya internationella aktörer och partners.
- Ta emot internationella delegationer och organisera gemensamma aktiviteter för att bygga relationer, förtroende och långsiktiga samarbeten.

Strategisk utveckling - vi positionerar och påverkar:

Vi verkar i gränssnittet mellan nationell och internationell nivå för att förmedla kunskap, riktlinjer och finansiering. Programkontoret fungerar som mellanhand och stödfunktion för våra omställningslabb och partners och säkerställer att svensk innovation är synlig och relevant i internationella sammanhang. Vi arbetar för samordnad policy- och systempåverkan mellan det nationella perspektivet och EU:s policyutveckling, för att skapa gemensamma incitament och driva igenom de systemförändringar som behövs.

Detta gör vi genom att:

- Delta i expert- och referensgrupper och andra rådgivande sammanhang inom policyområden relevanta för vår mission och våra skiften.
- Bidra till samhällsdebatten nationellt och internationellt för att främja vår mission och skiften ("vi visar hur").
- Samverka med svenska myndigheter (Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Trafikverket, Boverket, Tillväxtverket m.fl.) för gemensamma EU-positioner och policyinspel.
- Kartlägga relevanta policyfönster och möjligheter inom t.ex. Cities Mission, Horizon Europe, Green Deal och New European Bauhaus.
- Skapa och föra dialog mellan nationella, nordiska och EU-policyprocesser för att samordna mål, språk och tidslinjer inom ShiftSwedens missionsområde.

Omställningslabb – vi utforskar, testar och skalar upp:

Våra omställningslabb utgår från platsen som arena för innovation och lärande. Genom att synliggöra hur systemförändring ser ut i praktiken blir omställningslabben nav för både nationell samverkan och internationell uppkoppling. De utgör också bryggan mellan

lokal kontext och internationell påverkan. Omställningslabben används för att utveckla robusta och skalbara lösningar som kan testas, jämföras och valideras i olika kontexter – så att svenska metoder och modeller kan bidra till, och stärkas av, internationella erfarenheter.

Detta gör vi genom att:

- Använda omställningslabben som skyltfönster för platsbaserade lösningar kopplade till systemförändring.
- Koppla samman svenska omställningslabb och projekt med internationella motsvarigheter (t.ex. DUT Urban Living Labs, NEB-sammanhang och EUI-nätverk) för gemensam testning, jämförelse och validering.
- Möjliggöra testning av lösningar i olika kontexter för att utveckla dessa till mer robusta, resilienta och överförbara modeller.
- Stödjer omställningslabb och projekt med rådgivning, utbildning och stöd kring internationell finansiering, matchning och konsortiebyggande.

Gemensamt lärande – vi bygger kunskap och kapacitet:

Genom ShiftSwedens internationella lärandenätverk *Community of Learning* och *Regional Collaboration Nodes* (regionala samarbetsnoder) skapar vi strukturer för både brett kunskapsutbyte och fördjupat, platsbaserat samarbete. På så sätt bygger vi långsiktiga relationer och gemensam kapacitet mellan aktörer i olika regioner. Genom kontinuerligt lärande och reflektion stärker vi både svensk och internationell förmåga att leda och genomföra en hållbar omställning.

Detta gör vi genom att:

- Etablera och vidareutvecklar ShiftSwedens *Community of Learning* som ett globalt nätverk för en gemensam kunskapsresa inom programmets tre skiften.
- Verka för etablering på sikt av *Regional Collaboration Nodes* (2–3 internationella samarbeten) som speglar våra svenska labb och möjliggör jämförelser, gemensam testning och utveckling.
- Stödja utbytesprogram kopplade till våra omställningslabb.
- Samarbeta med nordiska och europeiska utbildningsaktörer för att sprida metoder för platsbaserad innovation inom akademi och policy.

Med vem: Prioriterade samarbeten

Vi prioriterar samarbeten som fungerar som hävstänger: insatser som ligger nära vår mission som ger stor effekt i förhållande till insats genom gemensamt lärande, uppskalning, finansiering och internationell positionering av svenska aktörer och lösningar.

Tre nivåer av prioriterade samarbeten

Våra samarbeten struktureras i tre nivåer som tydliggör fokus, omfattning och ansvar:

1. **Missionen:** Ett fåtal, långsiktiga samarbeten med andra program och aktörer som delar vårt uppdrag att driva platsbaserad innovation inom byggd miljö och mobilitet. Dessa samarbeten engagerar stora delar av programmet och omfattar strategisk samverkan, gemensamma inspel samt policyarbete. *Huvudansvar: programkontoret.*
2. **Skiften:** Samarbeten och kunskapsutbyte kopplade till ShiftSwedens respektive tre skiften: cirkulära affärsmodeller, hållbar mobilitet eller integrerad planering. Här knyts verksamheten till en handfull prioriterade satsningar per skifte. *Huvudansvar: programkontoret.*
3. **Tematiska områden (omställningslabb):** Samarbeten inom specifika tematiska områden, såsom återbruk, omställning av trafikmiljöer och breddad roll för kollektivtrafik. Dessa samarbeten är ofta fler till antalet, kan vara både kort- och långsiktiga. *Huvudansvar: programkontoret i samarbete med labbsamordnare.*

Geografisk balans

För att uppnå systempåverkan eftersträvar ShiftSweden en balanserad portfölj av samarbeten över fyra geografiska nivåer. Tillsammans bildar de en sammanhängande struktur för hur svensk innovation inom ShiftSweden kopplas upp, skalar och lär tillsammans med omvärlden:

1. **Nationellt**, för samordning och gemensam röst för Sveriges internationella arbete av betydelse för ShiftSwedens mission och skiften,
2. **Nordiskt**, för lärande och metodutveckling som hävstång med tanken på geografiska, geopolitiska samt institutionella likheter,
3. **Europeiskt**, för partnerskap och uppväxling av finansiering,
4. **Globalt**, för kunskapsdriven tillämpning och inflöde av spetskunskap.

Checklista: Hur prioriterar vi internationella samarbeten?

Denna checklista fungerar som ett praktiskt beslutsstöd för att avgöra om ShiftSweden ska engagera sig i ett internationellt samarbete.

Checklistan används som vägledning. Alla kriterier behöver inte uppfyllas fullt ut i varje samarbete, men strävan är att merparten av kriterierna ska vara uppfyllda.

1. **Tydlig koppling till ShiftSwedens uppdrag och systempåverkan**
 - Ligger samarbetet nära vår mission, våra skiften eller våra tematiska omställningslabbar?
 - Bidrar det till platsbaserad systemförändring inom byggd miljö och mobilitet?
2. **Hävstång och resurseffektivitet för ökad effekt**
 - Ger samarbetet stor effekt i förhållande till den tid, kompetens och finansiering som krävs från ShiftSweden? T.ex. genom att nå fler aktörer, fler platser eller bidra till systempåverkan, gemensamt lärande eller uppskalning?
 - Bygger samarbetet vidare på etablerade nätverk, program eller initiativ, så att tidigare investeringar och relationer kan utnyttjas effektivt?

3. Bidrag till lärande, spetskunskap och innovationsvärde för att stärka kvalitet, relevans och samhällseffekt

- Tillför samarbetet ny spetskunskap, nya perspektiv eller internationell best practice?
- Skapar det förutsättningar för gemensamt lärande, jämförelse eller validering av lösningar?

4. Potential att växla upp finansiering och strategiska partnerskap för uppskalning och långsiktighet

- Finns möjlighet till EU- eller internationell finansiering, gemensamma ansökningar eller konsortier?
- Bidrar samarbetet till långsiktiga strategiska partnerskap?

5. Låg klimatpåverkan och hållbart genomförande förenlig med programmets mål

- Kan samarbetet eller insatsen genomföras digitalt eller i hybridform utan att kvalitet och effekt går förlorad?
- Om fysisk närvaro krävs, finns möjlighet till klimatsmarta resor (tåg, samordnade resor, längre vistelser, flera syften)?
- Vägs den förväntade nyttan av deltagandet mot den klimatpåverkan som resor och aktiviteter medför?

6. Internationell synlighet och positionering av svenska lösningar för genomslag och stärkt roll för Sverige

- Stärker samarbetet Sveriges och ShiftSwedens internationella synlighet och trovärdighet?
- Kan våra omställningslabbar eller lösningar fungera som referens eller skyltfönster?

7. Geografisk balans och strategisk nivå

- Bidrar samarbetet till rätt balans mellan nationell, nordisk, europeisk och global nivå utifrån ShiftSwedens strategiska behov? (se s.9)

8. Tydlig ansvarsnivå och genomförandekapacitet i programmet

- Är det tydligt om samarbetet drivs av programkontoret eller labbsamordnare, i linje med ShiftSwedens struktur för mission, skiften och tematiska områden?
- Finns det kapacitet att ta ett aktivt ansvar i samarbetet?

Vi ställer om Sverige

ShiftSweden är ett innovationsprogram inom Impact Innovation, Sveriges innovationssatsning för 2030-talet, ett initiativ av Energimyndigheten, Formas och Vinnova.

ShiftSweden är plattformen där näringsliv, offentlig sektor, akademi och civilsamhälle möts för att utbyta kunskap och idéer, identifiera gemensamma utmaningar. Inom programmet utvecklar vi nya koncept och lösningar, bygger vidare på befintlig kunskap, forskning och innovation.

ShiftSweden ställer om Sverige, fossilfritt och resursmedvetet, till attraktiva och tillgängliga livsmiljöer för alla. Under 10 år gör vi 100 platser till spelplan för innovation och samverkan i mellanrummet mellan olika organisationer, olika kunskapsfält och olika geografiska skalor.

Vi visar hur på 100 platser under 10 år.